

Anadolu'da Resmî Komünist Fırkası

Yeni Dünya, sayı 67-19, 17 Şubat 1921 (Bakü)

Sayfa 1: Moskova Konferansı, imza: A.C.

İstanbul'da İşçi Harekâtı (1 ve 2) 1

s.2: 1'in devamı

Anadolu'da Resmî Komünist Fırkası

s.3: aynı yazının devamı

Harp Zengini -monolog- A.C.

s.4: Resmî KF yazısının sonu

İşçi Harekâtı 2

İstanbul'a Dair:

Yeni Dünya'nın ilk serisinin son sayısından bir değerlendirme

Gelecek ay, aynı sayıdan İstanbul'da İşçi Harekâtı üstüne yazılarla yine İstanbul'a Dair bir haberi yayınlayacağız.

GİTTİKÇE Türkiye "resmî" KF'nin mahiyeti tavazzuh ediyor. Bu hafta matbu programlarını, teşkilât nizamnamelerini, bir de "yümnülkerim fırka teşkilâtının intizam kesb etmesi müna-sebetiyle" neşredilmiş beyannamelerini aldık. Her şeyden evvel Anadolu BMM ve Hükümetinin KF namıyla bir fırkanın serbest serbest teşekkülüne ve neşriyatta bulanmasına müsaade etmesi, nazarımızda inkılâba doğru atılmış büyük kıymeti haiz mühim bir hatvedir. Fakat bu adımı gözden geçirdiğimiz zaman, yine İttihat ve Terakki oligarşisine müşabih bir "klik diktatörlüğü" hazırlamak maksadı ve halkı irşat ve tenvir etmek ve sınıfî teşkilâta mazhar/kılmak değil, belki arkasından gider görünerek eskisi gibi istismar etmek ve aynı zamanda cihan proletaryasının tevaccühünü kazanmak taktikası takip olunduğu kanaati hasil olduğundan en canlı noktalarına dokunmadan geçemiyoruz.

"Hiçbir suitefehhüme tahammül edemeyecek esasat hakkında izahat" vermek isteyen beyannamede gördüğümüz komünizmin tarifati deve kuşunun hem deve gibi yüklenmeden hem de kuş gibi uçmadan kurtulmak için gâh kanatlarını gâh bacaklarını göstermesi kabilinden afakiyat ile meşbu buluyoruz. Mahsusan karartılmış satırlar arasında Komünizmin aydın gayeleri güçlükle keşf olunuyor. Beyanname en ziyade komünizmi "dinî" ve "vatanî" gayelerle kabil-i imtizac ve "asr-ı saadet muamelât-ı müsavâtperveranesine müs-

tenit", "İslâmiyet icabatına muvafık" bir şekilde göstermeğe çalışıyor. Ve içtimâî inkılâbın "müfrit tedbirlere" ihtiyaç hissettirdiği hakkındaki "zehabî red" ediyor. Sınıfî mübarezeden o kadar ihtiraz ediyor ki, "bilâistisna bütün beşeriyetin saadetini ve sükûn ve intizamını hedef ittihaz eden bir gayenin kendisine taban tabana zıt vesaitte muhtaç olması gayr-i tabiidir" diyor.

Beyanname diyor ki, "İnkılâp tekâmül demektir. İhtilâl ancak asrın harekât-ı inkılâbiyesine karşı anudane bir ısrarla kapılarını kapamak isteyen milletlerde vücuda gelebilir." Bu milletler tabî kapitalist emperyalist milletlerdir. Fakat bir kere hiçbir milletin fukara ve emekçi sınıfları, istismar altında ezilmelerini istemezler ve onları kapitalin boyunduruğundan kurtaracak inkılâba karşı kapılarını kapamazlar. Beyannamenin tarifince "silâhtan da müessir olan sermaye"dir ki, elinden şikârını kaçırmamak için en kanlı mukavemetten çekinmez ve hiçbir zaman kendi arzusıyla hâkimiyeti "sâye" terk etmez. İnkılâp için şüphesiz bir tekâmül devresinin geçirilmiş olmasına lüzum vardır. Fakat bu tekâmül devresine delâlet edecek alâmetler ancak sınıfî mübarezelerdir. İşçiler ve fakir çiftçiler zenginlerin sermayedarların istismarından kurtulmak için mütemadiyen teşkilâlanmaya, kuvvetlenmeye, silâhlanmaya muhtaçtır. Her ne zaman işçiler sermayenin istismarı yüzünden çektiği esareti hissedecek bir sınıfî şüura malik olur da kendini tahlis etmek maksadıyla teşkilâatlanmaya atılırsa, sermayenin zu-

lümlerine karşı koymaya başlarsa, işte o zaman inkılâba sevk edecek tekâmül devresi başlamış olur. Ve bu devre sınıfî şüurla teşkilâatlanıp silâhlanan işçilerin sermayedarları mağlûp ve istismarcı sınıfların kâffesini hâkimiyetten ıskat etmesiyle nihayet bulur. Bir memlekette hayatî menfaatler zıddiyeti içinde yaşayan sınıflar arasındaki mübareze sınıfî bir şuur ile şiddet kesbettiği nisbette inkılâba yaklaşılır ve inkılâp o nisbette şiddetli ihtilâllerle husul bulur. İşçileri tahrik etmeden, onlara sınıf benliği vermeden, siyasî terbiyeye tevessül etmeden, hâsılı elleri nasırlı, bedbaht mazlum kitlelere, sefaletlerine sebep olanları tanıtmadan, onları düşmanlarıyla mübarezeye hazırlamadan ve alıştırmadan nasıl bir içtimâî inkılâp beklenbilir?

(s.3) İnkılâp ve tekâmül nazariyesini ortaya çıkaran beyanname, bizim memleketimizi, Türkiye'yi acaba "tekâmül" e mazhar olmuş mu addediyor? İfade-sinden o fikirde olduğu anlaşılıyor. Fakat, nasıl, neye göre?.. Burası meskut. Bir de içtimâî inkılâp ile bu inkılâba sevk edecek olan "fakir ve bugün hukuk-u siyasiyeden mahrum kitleler hâkimiyetini," proleter diktatörlüğünü beyanname karıştırıyor. Proleter diktatörlüğünü tesis eden Rusya inkılâbı henüz siyasî mahiyettedir; içtimâî evsafını kazanabilmesi için o diktatörlük altında uzun seneler uğraşılacaktır. İstih-sal ve istihlâkî komünizm esasatına muvafık bir şekle sokmak mutlaka memleketin sınaat ve ziraatını merkezleştirmekle, bu da memleketi baştan başa

makineleştirmekle, elektrikleştirmekle mümkün olur. Buna göre, Rusya da hi bizzat Lenin'in ifadesine göre, galebeden daha 20-30 senelik bir mesafe kadar uzaktır. Fakat Rusya işçisi uzun senelerdenberi mübarezeyle alıştırdığı için bugün Rusya haricî ve dahilî kapitalin mezaliminden kurtulmuştur. Orada hummalı bir faaliyetle işçi sınıflarının terbiye-i siyasiyesi ve mübareze kabiliyeti arttırılmaktadır; bütün memleketi içtimâî inkılâba sevedebilecek bir fırka, Bolşevik-Komünist Fırkası kuvvetle teşekkül etmiştir. Öyle ki umum cihan proleterleri gittikçe Moskova'da teessüs eden Komünist Enternasyonalin platformasını kabule şitab ediyor. Her tarafta "proleter diktatörlüğü" esasatı burjuva demokratiği fikirlerine galebe ediyor. Her ne taraftan bakılsa, istikbal müemmen görünüyor. Fakat ne azim bir mübareze ile, ne şiddetli ve kat'i bir faaliyetle!

Evet henüz baştan başa makineleşmeyen, elektrikleşmeyen bir memlekette siyasî mahiyette bir inkılâp vücuda getirilemez. Fakat hâkimiyeti eline alacak işçiler, rençberler, emekçiler "sınıflı şuur" a mazhar olmadan, teşkilâtlanmadan, mübarezeyle hazırlanmadan, silâhlanmadan inkılâp olmaz.

T. resmî KF'nin beyannamesi seri bir inkılâba, hem de kimsenin burnu kanamadan husule gelecek bir inkılâba istical eder gibi görünüyör! Daha doğrusu 1908'de olduğu gibi şahsî diktatörlüğe isâl eden bir askerî pronunsiamento veya Babîâli Baskını gibi bir siyaset hakkabazlığı kuruyor. Fakat bu gibi hadiselerin nelere müncer olduğunu tecrübe ettikten sonra tekrar edilmelerini tasavvur etmek bile cinayettir. "Dini", "vatanî" maske ile dahilî ve "insani", "iştirakî" nikâp ile harici iğfal ederek hükümeti elde etmekten fukara sınıflar için nasıl bir hayır ve menfaat beklenebilir? Gönül arzu ederdi ki, bedbaht memleketimizde, nihayet fakir halkı hakikaten düşünen ve ona vasîlik değil, yoldaşlık ve kılavuzluk eden insanlar yetişsin! Heyhat!

Beyannameye göre: 1- "Eşraf-ı memleket icray-ı tegallübe fırsat bulmuş zevattır; bunları işçi hayatının muhriplerinden telâkki etmek büyük bir haksızlığa müncer galat-ı rüyettir."

2- Memleketimizde tufeyli bir hayat yaşayan ve âdetleri birkaç kişiyi geçmeyen ağniya istisna edilirse köylünün ve işçinin hayat ve saadetini imha ederek maişet-i zatiyesini temin eden kimse yoktur.

3- Komünizmin vücuda getirmek istediği iktisadî usul-i iştirak büyük istih-

salâtta cemiyetlerin menafi-i umumiyesi namına hükümetlerin müdahalesidir. Halbuki bizim memleketimizde büyük sanayi, büyük istihlât mevcut değildir... ilâh.

İşte resmî fırkanın kâtib-i umumisi imzasıyla intişar eden beyanname bu derece renksiz, bu derece oportünisttir.

Fakat resmî fırkanın hakiki mahiyeti ne beyannamesinden ne de pek daha ziyade vazih olan siyasî programından anlaşılabilir. İttihat ve Terakki Cemiyeti'ndeki gibi bir "klik oligarşisi", şahsî bir diktatörlük tesis etmek gayesinin takip olunduğuna kanaat getirmek için teşkilât nizamnamesine bakmak kâfidir. Program "bazı sınıfların hukuk-u siyasiyesinin tahdidini" kabul ettiği halde, nizamname sınıf farkı gözetmeksizin "fırka programını kabul eden, fırka teşkilâtından birinde çalışan, fırkanın mukarreratına itaat ve inkiyât eyleyen ve âzâlık ücretini tediye eden" biçimle kimselere fırkanın kapısını açık bulduruyor. İşçi ve köylü olmayan âzâ için namzetlik müddeti ise azami üç aydır.

Fırka teşkilâtına gelince, bütün işler karyelerde (3-5), kazalarda (5-7), vilâyetlerde (9-12) kişilik birer idare heyeti tarafından tedvir olunur. Fırkanın umumî kongresi, vilâyetlerden intihap ve izam olunacak birer murahhasla fırka meb'uslarından ve fırkanın teşkilâtına dahil vekil ve komiserlerden teşekkül eder. Merkez-i umumiyi de bu kongre seçer.

Tıpkı İttihat ve Terakki teşkilâtı!.. Hani sınıflı mübareze, hani istismarcı sınıfların hukuk-u siyasiyeden mahrumiyeti, hani işçi sınıflarına terbiye-i siyasiye verecek hücre teşkilâtı? Hani burjuva hükümetlerine adem-i iştirak esası?..

Adam sen de, bunlara ne lüzum var? Bu gibi engeller mevki-i iktidara çıkmayı geciktirir. İşçi sınıflarını istismara çabuk yol buluruz. Halbuki böyle doğmuş(?) teşkilât...

(s. 4) Azami üç ay içinde bütün İttihat yaranı dünyanın en koyu komünisti olur. İçlerine bütün spekülâtörleri, bütün muhtekirleri alabilirler... Öyle ya, bunlar küçük sermaye sahibidir. Bunlar beyannameye göre, himayeye bile müstehaktır... - Yalnız tüccar, sarraf, muhtekir, banker, eşraf, âyân, kumandan, jandarma, polis... sınıfları değil, mollalar da makbul... - Asr-ı saadetin müsavattperverliğine avdet etmiyor muyuz? Komünizm İslâmiyet esasatına elifi elifine mutabık değil mi ya...

Âlâ! Sonra! Sonrası ne olacak? Herkes yine eskisi gibi... yani gittikçe ye-

künü kabaran bütçe kemafissabık maaş olarak gittikçe âdetleri artan [memurlar] arasında taksim olunacak; haricî ve belki de dahilî ticaret inhisar altına alınarak hasılatı tufeyli münnevverler menfaatine bütçeye zam olunacak; vergiler şimdilik aynıyla ve belki birkaç kat daha fazlasıyla ibka edilecek; küçük-sınat erbabı diye bazı müntesibin bütçede himaye olunacak; hükümet hesabına bazı âletler, makineler getirilerek bazı müntesibin daha çiftlik veya fabrika sahibi edilecek... Anadolu'nun cefakâr Mehmetçiği de kemafissabık iki yıldız arasında aç, çıplak, yorgun .. argın çalışmakta berdevam olacak...! İşte resmî KF'nin neşriyatını iyice tetkik ettikten sonra bizim vicdanımızda hasıl olan kanaat bundan ibarettir. Bizi sözle değil, fiiliyatla tekzip etmek ise muhterem yoldaşlara ait kalır.

Sınıflı mübarezeden ve işçi teşkilâtından o derece ihtiraz eden, bir oligarşî marifetiyle içtimâî inkılâp hazırlamak ütöpsi peşinden koşar görünen resmî komünistlere sormak isteriz: acaba Anadolu'nun işçisine ve fakir rençberlerine nâfi herhangi bir kanunu meclisten geçirmeye hiçbir zaman muvaffak oluyorlar mı? İşte bütün burjuva memleketlerinde uzun senelerdenberi kabul edilmiş olan kooperatif kanunu dokuz senedenberi bizim meclislerimizin kabulüne mazhar olamıyor. İşte (temsil-i meslekî) kanunu da işittigimize göre reddolunmuştur. Burjuvazyaya -tüccar, âyân, eşraf- bu derece müteyakkız ve hâl-i harbe geçmiş iken işçi ve rençber sınıflarının mazlum mazlum bekletilmesinden ne fayda umulur? Kooperatif kanunu gibi muslihane bir mübarezeyi bile kabul etmek istemeyen Anadolu burjuvazyası acaba müteyayid vergi [vermeyi?] kabul eder mi veya Ziraat Bankası'nın sırf fakir ve mülksüz sınıflara mahsus bir müessese olmasına ve artık zenginlerin bu bakımdan istifade etmemesine razı olur mu? Anadolu burjuvazyası memleketin istiklâl-i iktisadîsini fakir işçi ve rençber kanyla kazanmak ve sırf kendi faydası için kullanmak ister. Meselâ serbesti-i ticaret ve sınaat seyri altında yüksek gümrük tarifeleri.. İşte Anadolu BMM'nin ve yüksek burjuva parlamentolarının şevkle kabul edeceği kanunlar bu kabildendir ve bunun içindir ki [buna karşı da?] fakir sınıflar teşkilâtlanmalı, kendi/metalipilerini.. kendi gayelerini anlayacak ve müdafaa edecek bir hale gelmelidir. Bu ise, renksiz, ütöplast ve oportünist programlar ve mesleklerle kabil-i istih-sal değildir. □

METE TUNÇAY